

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 24. aprilli 2014. a määruse nr 60 „Huvide deklaratsioonide registri põhimäärus“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase määrusega ajakohastatakse Vabariigi Valitsuse 24. aprilli 2014. a määrust nr 60 „Huvide deklaratsioonide registri põhimäärus“ (edaspidi põhimäärus), lähtudes huvide deklaratsioonide registri (edaspidi HDR) uue tehnilise lahenduse arendamisest ning registri senise kasutamise käigus ilmnunud probleemidest deklaratsioonide esitamise ja haldamise korralduses. Uue HDR-i arendamine eeldab kehtiva põhimääruse normide täpsustamist ja ajakohastamist, et tagada õigusselgus, registri toimimise vastava kehtivale õigusele ning uue tehnilise lahenduse sujuv kasutuselevõtt. Eelnõuga kavandatu ei suurenda ettevõtete ja inimeste halduskoormust. Kõnealused muudatused puudutavad eeskätt järgmisi asjaolusid:

- Registri haldamise ülesannete jaotuse täpsustamine: uue HDR-i kasutusele võtmisel muutub volitatud töötleja. Seetõttu on vaja ajakohastada põhimääruse sõnastust, määrates registri volitatud töötlejaks Registrate ja Infosüsteemide Keskuse (edaspidi RIK) ning täpsustades volitatud töötleja ülesandeid. Muudatustega antakse RIK-ile selged volitused (nt registri arendamine, tehniline haldus, turvameetmete rakendamine, kasutajatugi jm) ning sätestatakse ka uued ülesanded, nagu lepingute sõlmimine krediidasutuste ja notaritega teatud andmetele juurdepääsu võimaldamiseks.
- Juurdepääsuõiguste ja andmete vahetuse täpsustamine: sätestatakse, et registrile pääseb ligi üksnes Eesti teabeväravas eesti.ee (edaspidi teabevärv) autentimise kaudu. Täpsustatakse andmevahetust riiklike registritega – näiteks deklaratsiooni lisandub hulk andmeid, mis kantakse automaatselt üle teistest andmekogudest (nt abieluvara registrist või liiklusregistrist), ning deklarandi lisamisel registrisse saadetakse talle automaatne teavituse deklaratsiooni esitamise kohustuse kohta. Need täiendused lihtsustavad deklarantide jaoks andmete esitamist ja aitavad vältida olukordi, kus deklarandid ei ole teadlikud neile tekkinud kohustusest.
- Praktiliste probleemide lahendamine: eelnõu koostamisel on arvestatud registri senise kasutamise käigus ilmnunud kitsaskohti. Näiteks nähakse ette deklarantidele meeldetuletuste saatmine, mis aitab vähendada hilinemisi deklaratsioonide esitamisel.

Eelnõu on ette valmistanud Justiits- ja Digiministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse korruptsiooniennetuse poliitika tiimijuht Kätlin-Chris Kruusmaa (e-post katlin.kruusmaa@justdigi.ee, tel 5383 0253, siseauditi osakonna juhataja Karin Karpa (e-post karin.karpa@justdigi.ee, tel 5854 2194), Registrate ja Infosüsteemide Keskuse koostöötiimi tehniline arhitekt Neeme Vool ja tootejuht Laura Truupõld. Eelnõu keeleteoimetaja on Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (e-post aili.sandre@justdigi.ee, tel 514 6333).

Põhimääruse muutmise eelnõu koosneb kahest paragrahvist ja 31 punktist. Alljärgnevalt tuuakse välja eelnõu punktidega kavandatud muudatuste sisu ning võrreldakse neid kehtiva korraga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1 punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks põhimääruse § 2 lõige 2, kuna kehtival regulatsioonil puudub regulatiivne mõju ning see ei ole õiguslikult korrektne. Kehtiv säte näeb ette, et registrit peetakse avaliku teabe seaduse, isikuandmete kaitse seaduse, korruptsioonivastase seaduse, käesoleva määruse ja muude õigusaktide alusel. Registri pidamise õiguslik alus tuleneb üksnes korruptsioonivastase seadusest, kuna registrit peetakse seadusest tuleneva kohustuse täitmise lihtsustamiseks. Registri pidamisel tuleb aga järgida kõiki kehtivaid asjakohaseid õigusakte. Lisaks sellele on viide üksnes isikuandmete kaitse seadusele sättes eksitav, kuna isikuandmete kaitset reguleerivad ka isikuandmete kaitse üldmäärus¹ ning konventsioon 108+². Eelnevast tulenevalt on otsustatud säte kehtetuks tunnistada.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27. aprill 2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, pp. 1–88).

² Euroopa Nõukogu isikuandmete automatiseeritud töötlemisel isiku kaitse konventsioon (nr 108), mida ajakohastati 2018. aastal (“konventsioon 108+”).

Punkt 2 sätestab põhimääruse § 3 lõike 1 uue sõnastuse, mille kohaselt pääseb huvide deklaratsioonide registrile ligi Eesti teabevärava eesti.ee (teabevärv) kaudu. Teabevärava kaudu on tagatud ligipääs paljudele riigi e-teenustele ning muudatus ei muuda kasutajamugavust. Kõik, nii deklarandid, kontrollijad kui ka avalikud huvilised kasutavad edaspidi registrile ligipääsuks riigi autentimisportaali. Samal põhjusel asendatakse **punktidega 10, 19, 29 ja 30** § 9 lõikes 4, § 14 lõikes 2, § 16 lõigetes 1 ja 3 sõna *e-maksuamet* sõnaga *teabevärv*.

Punktid 3, 5 ja 6 käsitlevad registri vastutava ja volitatud töötaja ülesandeid. Põhimääruse § 4 lõiget 1 muudetakse: registri volitatud töötaja on edaspidi RIK. Samuti sõnastatakse põhimääruse § 4 lõige 3 (volitatud töötaja ülesanded) ümber. Volitatud töötaja – RIK – ülesannete terviklik loetelu esitatakse nüüd punktides 1–10. RIK-ile antakse volitused teha kõiki registri pidamise tehnilisi toiminguid oma pädevuse piires kooskõlastatult vastutava töötlejaga. Näiteks sätestatakse, et volitatud töötaja arendab ja uuendab registrit koostöös vastutava töötlejaga, tagab andmete turvalise töötlemise ning registri hoolduse ja majutuse vastutava töötaja juhiste kohaselt, lahendab teenuse osutamisega seotud intsidente ja korraldab kasutajate ning teavitab viivitamata vastutavat töötajat tõrgetest. Need ülesanded olid ka varem volitatud töötaja kanda, kuid kuna volitatud töötaja muutub, vaadati eelnõu koostamisel ülesanded üle ning koondati ühte sättesse. Punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks põhimääruse § 4 lõige 3¹. Nimetatud lõige muutub üleliigseks, kuna varem oli volitatud töötajaid kaks ning edaspidi on üks ja kõik volitatud töötaja ülesanded on koondatud põhimääruse § 4 lõikesse 3.

Punktiga 7 muudetakse põhimääruse § 4 lõiget 4. Edaspidi ei ole registri halduril õigust parandada esitatud andmeid deklarandi soovil. Juba esitatud deklaratsiooni andmeid saab deklarant vajaduse korral parandada ise või siis esitada uue deklaratsiooni. Kuna deklaratsiooni esitaja saab olla üksnes deklarant ise, siis ei tohi tekkida olukorda, kus keegi teine tema eest andmeid esitab.

Punktiga 8 täpsustakse, milliseid andmeid logidena säilitatakse. Muudatuse eesmärk on suurem õigusselgus.

Punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks kolm määruse sätet. Esiteks määruse § 7 lõike 1 punkt 1, mille kohaselt kantakse registrisse pädeva asutuse andmed, kuna edaspidi tulevad need automaatselt riigi- ja omavalitsuse asutuste riiklikust registrist. Teiseks määruse § 7 lõige 2, kuna sättes viidatud kande tegija andmed saab registri logidest. Kolmandaks tunnistatakse kehtetuks § 8, kuna pädeva asutuse andmed kanduvad üle riigi- ja omavalitsuse asutuste riiklikust registrist ning seega ei vaja pädeva asutuse andmete sisestamine eraldi reguleerimist. Kuid säilib põhimõte, mille kohaselt kaob asutuse likvideerimisega ka selle asutuse poolt registrisse kantud deklarantide kohustus esitada deklaratsioon. **Punktiga 11** täiendatakse põhimääruse § 9 lõikega 5, kuna praktikas tuli ette juhtumeid, kus deklarant jäi registrisse kantuks isegi siis kui asutus, mis talle kohustuse määras tegevuse lõpetas, liideti teise asutusega vms. Seega annab muudatus selge aluse deklaratsiooni esitamise kohustuse lõpetamiseks registris.

Punktid 12 ja 13 täpsustavad deklarandi isikuandmete ja ametikoha andmete esitust registris ning **punkti 14** kohaselt tulevad isikuandmed edaspidi liidestatud rahvastikuregistrist.

Punktidega 15, 17, 19, 20 ja 29 asendatakse põhimääruses läbivalt sõna *kinnitama* sõnaga *esitama*, muudatuse eesmärk on kooskõlastada põhimäärus korruptsioonivastase seadusega (KVS), kuna seal kasutakse terminit *deklaratsiooni esitama*, mitte *deklaratsiooni kinnitama*.

Punktid 16 ja 18 lisavad põhimääruse § 12 lõiked 2¹ ja 4¹, sätestades automaatteavituste süsteemi deklarantidele. Lõige 2¹ sätestab, et kui deklarant kantakse registrisse (s.t kui talle tekib kohustus deklaratsioon esitada), saadab register talle viivitamata teate tema registrisse kantud e-posti aadressile. Kehtiva korra kohaselt saab deklarant esimese teate kaks kuud enne deklaratsiooni esitamise tähtaega ning seega ei pruugi ta olla teadlik kohustuse tekkimisest. Teates informeeritakse deklaranti deklaratsiooni esitamise kohustuse tekkimisest ja selle tähtpäevast. Nüüd tagab süsteem, et iga uus deklarant saab kohe ametliku teavituse koos tähtajaga, mis on KVS-i järgi tavaliselt neli kuud pärast ametisse asumist või konkreetse kohustuse tekkimist.

Lõike 4¹ kohaselt saadab register deklarandile ka meeldetuletusi, kui ta pole tähtpäevaks deklaratsiooni esitanud. Täpsemalt saadetakse pärast tähtpäeva möödumist deklarandi e-postile iga seitsme päeva järel korduv teade kuni deklaratsiooni esitamiseni. See meede on suunatud distsiplineerimisele – nii-öelda

unustamise või venimise võimalus väheneb, sest deklarant saab korduvaid teavitusi oma kohustuse täitmata jätmisest. Varem pidi kontrollija ise jälgima, kes pole deklaratsiooni esitanud, ja neile seda meelde tuletama; nüüd aitab süsteem automaatselt kaasa. Kuigi selline perioodiline meeldetuletus võib tunduda pelgalt tehniline mugavus, on sellel oluline halduslik mõju: see hoiab ära deklaratsioonide esitamata jätmise juhtumeid ning ühtlasi dokumenteerib püüdu deklarandiga ühendust saada (teavituste saatmine on registris logitud). See ei muuda küll KVS-is sätestatud vastutust (tähtajaks esitamata jätmise puhul rakenduvad endiselt distsiplinaarvastutus või halduskaristus KVS-i § 18 alusel), kuid aitab deklarantidel oma kohustust õigeaegselt täita ning lihtsustab pädevatel asutustel olukorrast ülevaate saamist.

Punktiga 19 jäetakse deklaratsiooni andmete hulgast välja seda individualiseeriv number, register küll paneb ka edaspidi igale deklaratsioonile numbriga, kuid see ei ole andmekoosseisu osa.

Sama punktiga muudetakse ka põhimääruse § 14 lõike 3 teksti. Uue sõnastuse kohaselt loetakse deklarandi kinnitatud deklaratsioon esitatuks ning seda on 90 kalendripäeva jooksul võimalik parandada või täiendada, kuid deklaratsiooni ei ole võimalik tühistada ega kustutada. Seega kui deklarant on esitanud deklaratsiooni (näiteks vajutades infosüsteemis nuppu „Esita deklaratsioon“), siis arvatakse tema kohustus täidetuks. Järgneva 90 päeva jooksul võib deklarant siiski avastada mõne vea või puudujäägi ning sellisel juhul on tal õigus oma esitatud deklaratsiooni parandada või täiendada, ilma et ta peaks esitama uue. Kehtiva määruse kohaselt tuleb sellises olukorras esitada uus deklaratsioon. 90 päeva möödumisel deklaratsioon lukustub – enam muuta ei saa, välja arvatud uue deklaratsiooni esitamise teel.

Lisaks rõhutatakse, et deklaratsiooni ei saa tühistada ega kustutada. See tähendab, et kui deklarant on deklaratsiooni korra esitanud, ei saa ta seda registrist eemaldada ega olematuks teha. Selline säte on oluline andmete säilimise ja avalikkuse usalduse aspektist – ametlikult esitatud deklaratsioon peab jääma arhiveerituks ka siis, kui hiljem ilmnevad täiendused. Deklaratsiooni tühistamise võimatus väldib võimalikke kuritarvitusi (näiteks ei saa deklarant ebameeldiva tähelepanu korral oma juba esitatud andmeid lihtsalt kustutada). Säte on kooskõlas KVS-i eesmärkidega. Sama põhimõtet järgitakse ka muude e-teenuste korral (näiteks maksudeklaratsiooni saab parandada teatud aja jooksul, kuid seda ei saa pärast esitamist täielikult tagasi võtta).

90-päevane parandustähtaeg on mõistlik kompromiss: piisavalt pikk, et deklarant saaks rahulikult andmeid korrigeerida (näiteks kui ta unustas midagi lisada või avastab eksimuse), kuid samas piiratud, et deklaratsiooni sisu ei muutuks lõputult. See annab ka kontrollijatele võimaluse deklaratsioon üle vaadata ning vajaduse korral saab deklarant selles veel parandusi teha. Tuleb siiski tähele panna, et deklaratsiooni ei saa muuta siis, kui see on kontrollitud või kui deklarant soovib muuta eelmisel kalendriaastal esitatud deklaratsiooni. Kuna esimesel juhul muutuks kehtetuks ka kontroll ning teisel juhul muutub aasta vahetumisega üle kanduvate andmete koosseis ning deklaratsioon esitataks teise aasta kohta.

Punktidega 21, 22, 23 ja 24 muudetakse põhimääruse § 15 lõike 3 alusel esitatavate andmete loetelu. Paragrahv 15 sätestab, millised konkreetset andmed tuleb deklaratsioonis esitada. **Punktiga 21** täiendatakse lõiget 3 uus punktiga, millega tuleb kohustus lisada deklaratsiooni kooselulepingut identifitseerivad andmed ning kuna 1. jaanuarist 2027 hakkavad need andmed liidestumise teel deklaratsioonile üle kanduma, siis **punkt 22** tunnistab kehtetuks § 15 lõike 3 punkti 1. See ei tähenda, et üks senistest andmekategoriatest jäetakse deklaratsioonist välja, kuid abieluvararegistri liidestamise tõttu ei pea deklarant neid andmeid ise sisestama ning **punktiga 26** selline võimalus ka luuakse. Samal põhjusel muudetakse **punktiga 23** lõike 3 punkti 2, kuna sealt välja jäetavas osas nimetatud kõrvaltegevused kanduvad üle äriregistrist. **Punktiga 24** viiakse põhimäärus kooskõlla KVS-i nõuetega.

Punktidega 25 ja 26 muudetakse põhimääruse § 15 lõiget 4, mis käsitleb deklarandiga seotud isikute ja vara deklareerimist. **Punkt 25** muudab § 15 lõike 4 punkti 1 sõnastust. See säte puudutab deklarandi lähedaste isikute andmete esitamist. Uue sõnastuse järgi peab deklarant märkima oma deklaratsioonis ka registreeritud elukaaslase. KVS on lähedase isiku mõistet ajakohastanud kooseluseaduse järgi, mistõttu on ka põhimääruses seda arvesse võetud. Muus osas jäävad nõuded samaks. **Punkt 27** muudab § 15 lõike 4 punkti 4 sõnastust. See punkt puudutab deklarandi sõidukite deklareerimist. Võrreldes varasemaga on siin märkimisväärne muudatus: varem pidi deklarant enda kasutuses oleva liisingusõiduki andmed käsitsi registrisse kandma, edaspidi tulevad ka need andmed liidestatuna liiklusregistrist.

Punktiga 28 täiendatakse määrust §-ga 15¹, milles loetletakse andmeandjad, kes annavad huvide deklaratsioonide registrisse §-s 15 nimetatud andmeid. Sättes täpsustatakse, millistest riiklikest andmekogudest pärinevaid andmeid on lubatud registrisse kanda ja milliste andmekogude kaudu toimub andmete liidestamine.

Sätte eesmärk on tagada õigusselgus andmete päritolus ning luua selge õiguslik alus huvide deklaratsioonide registri ja teiste riiklike andmekogude vaheliseks andmevahetuseks, eelkõige uue huvide deklaratsioonide registri arendamise ja kasutuselevõtu kontekstis. Sättega ei laiendata huvide deklaratsioonide registrisse kogutavate andmete koosseisu ega muudeta andmete kasutamise eesmärki, vaid täpsustatakse senise korra rakendamist tehnilises ja menetluslikus plaanis. Paragrahvi 14¹ punktides 1–9 on nimetatud järgmise andmeandjad:

- 1) abieluvararegister – kandub üle abieluvaralepingu number;
- 2) eesti väärtpaberite keskreister – deklarandi omandis olevad väärtpaberid;
- 3) füüsilise isiku tuludeklaratsioonide rakendus – andmed deklareeritud tulu, sh Eestis ja välisriigis makstud dividendide kohta;
- 4) kinnistusregister – deklarandi omandis olev kinnisvara;
- 5) liiklusregister – deklarandi omandis ja kasutuses olevad maa- ja veesõidukid (väikelaevad, alla 12-meetrise kogupikkusega laevad ning jetid);
- 6) rahvastikuregister – deklarandi nimi ja isikukood, elukoha aadress, andmed abikaasa, registreeritud elukaaslase, vanemate ja järeltulijate kohta;
- 7) riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riiklik register – andmed pädevate asutuste kohta;
- 8) äriregister – deklarandi osalused äriühingutes ning tegutsemine juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmena.

Punkt 30 muudab § 17 sõnastust. Säte reguleerib deklaratsioonide kontrollimise pädevust. Muudatus on tehnilist laadi ning on seotud üleminekuga uuele registrile ning teabevärava kaudu sisselogimisele.

Punktiga 31 muudetakse põhimääruse § 18 lõiget 1, mis käsitleb deklaratsiooni kontrollimise protokollide kandmist registrisse. Kehtivas määruse § 18 lõige 1 on detailne: selle järgi kannab kontrollija deklaratsiooni mitu andmekomponenti. Muudatuse järel jääb lõikesse 1 üldine nõue: „Deklaratsiooni kontrollimisel kannab korrupsioonivastase seaduse § 15 lõigetes 1–5 sätestatud pädevuse alusel määratud kontrolli teostaja registrisse KVS-i § 15 lõikes 6 nimetatud kontrollitoimingu protokoll vaba tekstina.“

Eelnõu §-ga 2 nähakse ette määruse jõustumise säte. Jõustumisaja põhjendused on esitatud seletuskirja 6. osas.

3. Vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei kuulu Euroopa Liidu õiguse reguleerimisalasse.

4. Mõjude analüüs

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kavandatavatel muudatustel on peamiselt positiivsed ja soovitud mõjud avalikule haldusele ja ühiskonnale laiemalt ning olulisi negatiivseid kõrvalmõjusid ei ole tuvastatud.

Huvide deklaratsioonide registri ajakohastamisel ja läbipaistvuse parandamisel on positiivne mõju ühiskonna usaldusele avaliku sektori vastu. See võib parandada institutsioonide mainet ning vähendada korrupsiooniriski, kuna ametiisikud teadvustavad, et nende huvid on põhjalikult avalikustatud ja auditeeritavad.

Tasub märkida, et deklaratsioonide kättesaadavus on tasakaalustatud isikuandmete kaitse nõuetega (vajalik sisselogimine), mis hoiab ära andmete massilist kuritarvitamist anonüümsete robotite poolt. See tasakaal on sotsiaalselt vastuvõetav.

Majanduslikud mõjud ja mõju ettevõtlusele. Määruse otsesed majanduslikud mõjud on tagasihoidlikud. Huvide deklaratsioonide esitamise kohustus lasub ametiisikutel ning eelnõu ei too kaasa uusi maksukoormisi, toetusi ega muid finantskohustusi eraõiguslikele isikutele. Ka ettevõtluskeskkonda laiemalt

eelnõu ei mõjuta, kuna tegemist on avaliku sektori sisese aruandluskorraga. Küll aga on kaudne positiivne mõju võimalik – läbipaistvam ja usaldusväärsem avalik sektor loob soodsama investeerimiskliima ning vähendab korrupsioonist tulenevaid majanduslikke moonutusi. Näiteks kui avalikud hanked tehakse keskkonnas, kus otsustajate huvid on avalikud, võivad ettevõtted kindlamini pakkumisi teha, kartmata varjatud huvide põhjal tehtavaid ebaõiglasid otsuseid.

RIK-ile tähendab volitatud töötlejaks nimetamine mitut uut kohustust, mis nõuavad mõnevõrra aega ja suurendavad koormust: viia arendused lõpule, sõlmida lepinguid, tagada, et lepingud pankade ja notaritega toimivad (k.a andmepäringute logimine). RIK peab uute sätete alusel korraldama ka turvaauditeid ja süsteemi varundust. RIK-i vastutus suureneb ja RIK on valmis vastutust võtma.

Kavandatu mõjutab võrdsetl kõiki Eesti avaliku võimu asutusi ja ametiisikuid. Selgemad reeglid kohalikele omavalitsustele aitavad paremini aru saada, kuidas huvide deklaratsioonide registrit hallata. Seega ühtlustub deklaratsioonidega seotud asjaajamine kogu Eestis.

Kokkuvõttes on määruse rakendamise mõju positiivne, sest see tugevdab korrupsiooniennetust ja suurendab efektiivsust avalikus halduses. Negatiivseid mõjusid, nagu olulist lisakulu või ettevõtlusvabaduse piiranguid, ei kaasne. Mõned sihtrühmad (ametiisikud) peavad küll kohanema detailsemate nõuetega, kuid see on avaliku võimu läbipaistvuse loomulik areng ning avalikkuses toetatud suund.

5. Rakendamisega seotud tegevused ja kulud

Määruse rakendamiseks vajalikud infotehnoloogilised arendused on tegemisel ning muudatused ei mõjuta riigieelarve iga-aastaseid kulutusi.

Suurem osa nende arenduste kuludest on eelarves arvestatud ning arendused teeb RIK-i arendusmeeskond.

Muudatused ei nõua lisaraha ega too Justiits- ja Digiministeeriumile kaasa vajadust luua juurde ametikohti. Järelevalvet põhimääruse nõuete täitmise üle teevad ka edaspidi Justiits- ja Digiministeeriumi (korrupsioonivastase poliitika koordineerijana) praegused ametnikud. Uute nõuete tutvustamiseks koostab ministeerium juhendid ning vajaduse korral korraldab teabepäevi – need kulud on minimaalsed ja kaetakse ministeeriumi eelarvest

Kokkuvõttes on määruse rakendamise kulu mõõdukas ja kaetud ministeeriumi eelarvevahenditest. Puudub vajadus lisaelarve järele. Rahaliselt hinnatavaid tulusid, samuti kulusid muudele isikutele ja asutustele määruse rakendamine kaasa ei too.

6. Jõustumine

Määrus jõustub 01.06.2026, kui uus huvide deklaratsioonide register kasutusele võetakse. Samas jääb mõnede eelnõu punktide jõustumine ootama IT-arenduse lõpuleviimist, mistõttu määruse punktid 22, 26, ja 28 punktis toodud sätte punkt 1 jõustuvad 1. jaanuaril 2027.

7. Kooskõlastamine

Määruse eelnõu kooskõlastati ministeeriumidega ning Andmekaitse Inspeksiooniga. Märkustega kooskõlastasid eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning Andmekaitse Inspeksioon. Märkustega arvestamise tabel on esitatud seletuskirja lisan.